Ч. 97 Середа 1 (13) мая 1896. Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і **Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На вчерашнім засїданю Палати послів розпочалась дискусия над реформою податковою, котру як звістно передискутовано вже за попередного кабінету і розходить ся ще лиш о її закінчене. Проєкт сего закона знаходив тогди опозицию не так сам про себе як радше ізза правительства і то було причиною, що єго не докінчено. І тепер мало що не стрітив сей проєкт знову опозиції, іменно же зі сторони німецкої лївиці і Молодочехів, але обі ті партиї остаточно надумали ся инакше, а закон вводячий в житє реформу податкову буде ухвалений ще сего тиждня. Хід нарад на вчерашнім засїданю був слїдуючий.

Палата ухвалила насамперед в третім читаню закон о інспекторах гірничих в тій самій стилїзациї як і попередно, іменно, що інспектори гірничі мають стояти під безпосередною властию міністерства рільництва а не старостів гірничих.

Реформа податкова.

Опісля розпочала ся дискусия о законї вводячім в житє закон о реформі виборчій. Насамперед промавляв пос. **Кайцль** і в довгій бесїдї заявив ся против закона доказуючи, що теперішний проєкт має на оці лиш фіскальну сторону і загрожує фінансам поодиноких країв. При специяльній дискусиї ставив він внесене, щоби над арт. І аж до III дискутувати окремо, але се внесене Палата відкинула. На внесене президента, щоби над тими артикулами дискутувати разом, ухвалено їх остаточно.

Пос. Д. **Абрагамович** боронив проєкту доказуючи, що він приносить пільгу найбіднїйшим податникам, а за то накладає більші тягари на товариства акцийні. Бесїдник сказав, що австрийский парламент без загального права голосованя був охотнїйший до заведеня особистого податку доходового, як француский з загальним правом виборчим. — Пос. **Турнгер** домагав ся скасованя закона о фондї релїґійнім з 1874 р., скоро би проєкт реформи податкової був ухвалений, значить ся, що фонд релїґійний мав би бути вилучений зпід закона податкового.

Пос. **Ґрос** заявив іменем нїмецкої лївиці, що клюб той буде голосувати за проєктом, однакож не з довіря для теперішного правительства, лиш зі взгляду на інтерес державний. Тим способом зрекла ся лївиця опозиції. — Пос. **Люцатто** виступив против закона, доказуючи, що проєкт сей єсть обдуманий лиш в інтересї рільників.

Міністер фінансів др. **Білїньский** сказав насамперед, що правительство зовсїм не домагає ся ухваленя сего проєкту на то, щоби єму тим висказувано довірє. Для правительства далеко важнїйший суспільно-полїтичний і податково-технїчний поступ на поли законодавства податкового, важнїйший навіть, як так важний інтерес скарбу державного. Наміром міністра фінансів єсть піднести не лиш межи людностию, але також і межи орґанами фінансовими мораль податкову. Правительство стоїть на тім становищи, що скарб державний інтересує ся так само фінансами країв, як і фінансами держави, а гадку ту при нагодї податку консумцийного він розвине ще дальше. Коли-б правительству удало ся осягнути підвисшене податку консумцийного, то оно предложить Палатї до розпорядимости суми, котрі може тревало поправлять фінанси краів. Міністер скористав з нагоди і взяв ся енерґічно до реформи оплат належитостий. Справу вибираня податків правительство управильнить по реформі податковій. Що-до внесеня пос. Турнгера, то міністер заявив, що закон буде переводити ся як найприхильнїйше і найосторожнїйше, хоч би й найменших податників не буде ся гнобити. Постанови в інструкциях що-до поступованя з фасиями будуть дословно уміщені в законї так, як їх уложив міністер з мін. Пленером і партиями.

Дальше промавляли посли Кайзер, Шайхер, Кеніґ і Люеґер против закона. Пос. **Люеґер** старав ся доказати, що через особисто-доходовий податок потерплять фінанси міста Відня. — Пос. **Єнджейович** висказав вдоволене з того, що половину звишки податків призначено для країв. — Пос. **Крамарж** заявив, що послїдні виводи міністра фінансів ослабили опозицию против реформи. — На тім перервано дебату.

Президент міністрів ґр. **Бадені** предложив проєкт закона в справі скасованя хірурґічних ґремій і передане їх палатам лїкарским.

Пос. **Менґер** інтерпелював міністра просьвіти в справі конфлїкту межи галицкою краєвою Радою шкільною а протестантскою громадою в Бялій. Той сам посол інтерпелював ще правительство в справі перенощеня урядників в дорозї дисциплїнарній, за то, що они на зборах служби зелїзничої доказували, що треба

---

1)

Дїти капітана Ґранта.

Фантастично-наукова подорож Юлїя Верного.

I.

Людоїд-молот.

Дня 26 липня 1864 р. в часї сильного вітру північно-всхідного посував ся по хребтї спінених филь Північного Каналу [1]) величавий яхт, попиханий цїлою силою пари. На єго заднім машті повівала анґлїйска хоругов; до вершка великого машту була прикріплена голуба хоругов, на котрій виднїли вишиті золотом дві великі букви Е. Ґ. а над ними княжа корона. Той яхт називав ся *Дункан*, був власностию льорда Ґленарвана, одного з шїснайцятьох вельмож шкотских, що засїдають в анґлїйскій палатї панів і заразом одного з найвизначнїйших членів королївского клюбу яхтового на Тамізї [2]), так славного в цїлій Великій Британиї.

На помості яхту був в тій хвили льорд Едвард Ґленарван з своєю молодою жінкою леді Єленою і одним зі свояків, майором Мек-Небс.

Сьвіжо збудований *Дункан* виплив на пробу кілька миль поза залив ріки Кляйд і плив до Ґлезґо [3]); вже остров Еррен виринув на видокрузї, коли моряк, що сидїв в коши на вартї, дав знати, що позаду яхту показала ся величаньска риба. Капітан корабля Джон Менґлїс доніс о тім зараз льордови Ґленарван, котрий вийшовши на зад корабля разом з майором Мек-Небс, спитав капітана, що гадає о тій потворі.

— Дійстно, Ваша милість — відповів Джон Менґлїс, — менї здає ся, що то величезний людоїд і більше нїчого.

— Людоїд в тій околици! — спитав льорд з зачудованьм.

— Так, — відповів капітан — тота риба належить до рода людоїдів, що стрічають ся на всїх морях і під всїми ширинами ґеоґрафічними. Можу заложити ся, що то людоїд-молот [4]) і певне з тою поганию будемо мати до дїла. Коли Ваша Милість позволить а леді Ґленарван схоче придивити ся цїкавим ловам, то возьмемо ся зараз до роботи і дізнаємо ся сущої правди.

— Як гадаєш Мек-Небс — відозвав ся льорд Ґленарван до майора — попробувати-б нам тої новости?

— Я пристаю на всьо, що тобі сподобає ся — відповів майор повагом.

— Нищити того страшного звіра нїколи не завадить — сказав знов Джон Менґлїс. — Користаймо з нагоди; а як Ваша Милість зволить згодити ся, то будемо мати й вид дуже гарний і зробимо добрий учинок.

— Видавай-же прикази, капітане — сказав льорд Ґленарван.

Відтак післав моряка з повідомленем до леді Єлени, котра розцїкавлена прибігла до мужа.

Море було величаве; на єго поверхни видко було докладно сильні і скорі порушеня лютого звіра. Коли Джон Менґлїс видав прикази, моряки закинули в море через стїнку правого боку яхту довгу і грубу линву з величезним на кінци гаком, на котрий для примани заложили спорий кусень солонини. Хоч людоїд був ще в віддаленю що найменше пятьдесятьох ярдів [5]) (більше як 45 метрів), звернув ся скоро ід кораблеви, почувши заманюючий запах киненого єму присмаку. Єго величезні плетви, по боках сїрі а чорні при насадї, пороли морскі филї з незвичайною силою і скоростию і звір плив заєдно в простім напрямі. Чим більше людоїд наближав ся, можна було розпізнати блеск єго очий, що горіли пажерливою жадобою, а коли отворив ненаситну пащеку, показали ся в нїй чотири ряди величезних зубів. Єго широка голова була подібна до двох молотів осаджених на однїй ручцї. Джон Менґлїс не помилив ся; то був дійстно людоїд-молот, найбільше пажерливий з цїлої родини людоїдів.

Цїла залога *Дункана* слїдила з живим занятєм всї порушеня людоїда. Вскорі звір приплив до примани, перевернув ся на хребет, аби єї лїпше вхопити і в мгнї ока величезний кусень солонини разом з острим гаком потонули в єго внутрі. Зловив ся — а моряки скоро по-

---

[1]) Море між Шкоцією а Ірляндиєю.

[2]) Ріка, над котрою лежить столиця Анґлїї Льондон.

[3]) Найбільше місто в Шкоциї.

[4]) Молот длятого, що голова тої риби подібна до подвійного молота.

[5]) Анґлїйска міра.

вносити петициї до Ради державної в справі поліпшеня свого биту. — На тім закінчено засїдане а слїдуюче назначено на нинї.

Перегляд полїтичний.

Долїшно-австрийске намістництво розвязало вчера 19 академічних товариств, між ними і десять тих, котрі свого часу ухвалили, що студенти жиди не гідні давати честну сатисфакцию. Вчера розійшла ся була у Відни чутка, що студенти хотять викликати демонстрацию против Угорщини і спалити хоругов угорску. Ректор Менґер покликав до себе студентів і сказав їм, що коли-б хто з них викликав таку демонстрацию, то буде виключений зі всїх унїверситетів. Студенти знов заявили, що повисша поголоска єсть зовсїм безосновна.

Шах перский вислав до царя телеґраму, в котрій повідомив єго о смерти свого вітця і о своїм вступленю на престол та заявив, що хоче жити з Росиєю в щирій дружбі. — Вість о смерти шаха викликала в декотрих сторонах Персиї непокої. В провінциї Фарс бунтівники зірвали телеґраф і ограбили каравани. Бунт вже усмирено і в цїлім краю спокій.

Кн. Фердинанд вернув вже до Софії, де єго повитано дуже торжественно. На двірци мав до него промову бурмістр, котрий заявив, що всї незвичайні успіхи, які осягнула Болгария, треба завдячувати мудрій полїтицї князя. — Гостина князя в Болгариї мабуть не принесла великого успіху, бо сербска праса відзиваєсь о нїй холодно і каже, що пустими фразами і тоастами не осягне ся нїчого.

Новинки.

Львів дня 12 мая 1896.

— **Іменованя.** Є. В. Цїсар іменував кустоса львівскої римо-кат. капітули крил. І. Гавсмана деканом, а крилошанина дра Руд. Левицкого кустосом тоїж капітули.

— **Відзначеня.** Є. В. Цїсар надав настоятелеви робітень австрийских зелїзниць державних Стеф. Гудкевичеви срібний хрест заслуги,

— **Будову нового театру львівского** ухвалила комісия театральна ради міскої віддати Жигм. Ґорґолевскому, директорови школи промислової, котрого плян театру дістав першу премію.

— **Торжественна інсталяция** буковиньского митрополита о. Чуперковича в Чернівцях відбуде ся дня 19 с. м. в відновленій православній катедрі, котру день перед тим посьвятить архімандрит Калїнеску.

— **Висша ґімназия женьска в Кракові.** Краєва рада шкільна уділила проф. Цибульскому спільно з проф. Буйвідом і радником шкільним Тшасковским позволене на отворене приватної школи середної для женщин в Кракові з обсягом науки висшої ґімназиї мужескої. Школа обійме 4 роки науки і буде мати на цїли підготовити до іспиту кваліфікацийного на учительки висших шкіл видїлових, які заповіла на слїдуючий рік рада шкільна. З днем 1 вересня с. р. буде отворений перший курс. Условія принятя: 14 лїт житя, сьвідоцтво укінченої з добрим успіхом школи видїлової а в браку такого сьвідоцтва треба складати іспит. Директором сеї школи буде радник шкільний п. Бр. Тшасковский.

— **Нове жерело нафти** віднайдено в селї Мруковій коло Жмигороду. Жерело має бути дуже обильне і находить ся в глубинї 160 метрів. Доносять о тім до віденьскої ґазети Presse.

— **Електричний трамвай на Високий Замок у Львові** наміряє побудувати заряд істнуючого вже трамваю електричного. Ся часть електричного трамваю починалась би від Успеньскої церкви і вела би аж до кінця Театиньскої улицї при входї до парку на Високім Замку.

— **З Жидачівщини** доносять, що й там вже стала прокидатись еміґрацийна горячка. Дня 9. с. м. вибрало ся зі стациї в Николаєві ранним поїздом сїм родин з Розвадова, одна з Дроговижа і одна з Вериня, разом 35 душ до Бразилії на Стрий-Лавочне-Будапешт-Удіне. Они гадають поселити ся в Паранї.

— **Закупно землї селянами.** Громада Годи в Коломийщинї закупила сими днями обшар двірскої землї в просторі кількасот моргів і розпарцелювала поміж громадян. — Також двірскі ґрунти в Королївцї під Коломиєю вже майже цїлком розкуплені людьми з Іспаса, Корнича і Коломиї. Властителем тих ґрунтів був — як пишуть до „Рускої Ради“ — п. Алекс. Залевский, ц. к. ногар, одержавши їх в наслїдстві по своїм батьку, а батько єго, син коломийского міщанина, був касиером при тамошнїм маґістратї, але був дуже ощадний і спекулянтний. В голодних лїтах 1866 і 1867 він скуповував ґрунти від селян по 15 і 20 зр. за морґ, потім їх продавав за цїну десять разів більшу і так прийшов до більшої посїлости. Заходом ч. Вас. Лаврука господаря і секретаря громади Іспас коло Коломиї зложив ся комітет, котрий приступив до закупна 406 моргів землї від п. Залевского для парцеляциї біднїйшим іспаским господарям, котрі в числї 40 душ наміряли еміґрувати до Бразилиї. Той комітет просить ц. к. Староство в Коломиї, аби помогло ті ґрунти попарцелювати.

— **Самоубийства.** У Львові було передвчера знов три самоубийства. І так застрілив ся капітан 20 полку піхоти П. В полишенім листї подав яко причину самоубийства страх, що може попасти в помрачене ума. На два дни перед відобранем собі житя був іменований майором при 15 полку піхоти. — При ул. Замковій повісив ся

тягнули за линву, перетягнену через кружок уміщений на вершку машту.

Людоїд став кидати ся з усїх сил, коли побачив, що єго витягають з води, але на то був спосіб; моряки закинули на него сильний посторонок з силькою і она вхопивши єго за хвіст, спиняла всї єго рухи. Хвилю опісля лежав пажерливий звір розтягнений на помостї яхту; один з моряків осторожно наблизивши ся до него відтяв сильним ударом сокири великаньский хвіст людоїда.

Ловля скінчила ся; людоїд лежав безсильний і нїкому не міг шкодити — моряки пімстили ся, але їх цікавість не була ще заспокоєна. На всїх морских кораблях принятий в подібних случаях звичай, щоби строго переглянути жолудок зловленого людоїда. Моряки знаючи єго пажерливість, надіють ся все найти там щось надзвичайного і майже нїколи не помиляють ся в своїх ожиданях.

Леді Ґленарван не хотїла глядїти на ту операцию і пішла до каюти. Людоїд ще дихав. То величезне звіря мало десять стіп довжини і важило звиш шість сот фунтів; та вага і міра не суть нїчим надзвичайним.

За хвилю величезну рибу розрубано кількома сильними ударами сокири. Так з приманою дійшов аж до жолудка, впрочім цїлком пустого; очевидячки людоїд постив від давна — і обманені в своїх надїях моряки хотїли вже порубані кусні мяса кинути назад в море, коли наглє керманич доглянув якийсь великий предмет схований між внутреностями.

— А то що? — крикнув.

— То якийсь кусник скали, відповів один моряк; — тота погань мусїла єго з голоду проковтнути, бо гадала, що то присмак.

— Нї, нї, — крикнув другий — то мусить бути вязанка якого морского зїля і він єго доси не стравив.

— От, лїпше мовчіть, коли нїчого не знаєте — відозвав ся Тома Остен поручник яхту, чи не бачите, що той людоїд був налоговим пияком. Не хотїв нїчого тратити і випив не лише вино, але ще й фляшку проковтнув.

— Що! — відозвав ся льорд Ґленарван — людоїд має в жолудку фляшку?

— Правдиву фляшку, — відповів керманич — але видко, що єї не винесено з пивницї!

— Поручнику, добудьте єї осторожно — сказав льорд Едвард — фляшки, які подибують ся в мори, криють в собі нераз важні папери.

— Так гадаєш? — спитав майор Мек-Небс.

— Не кажу на певно, але припускаю, що так може бути.

— Цїлком не перечу — відповів майор — і дуже можливе, що дізнаємо ся тут якої тайни.

— Зараз побачимо! А що там поручнику!

— Ось я! — сказав поручник, подаючи якусь грудку, котру добув з немалим трудом з жолудка риби.

— Дуже добре — відповів Ґленарван. — Вели обмити ту бридоту і принести до моєї каюти.

Тома Остен виповнив приказ і хвилю опісля фляшка найдена серед таких дивних обставин стояла на квадратовім столику, довкола котрого засїли: льорд Ґленарван, майор Мек-Небс, капітан Джон Менґліс і леді Єлена, цїкава як кожда жінка.

Кождий з нетерпеливою цїкавостию рад би був дізнати ся, що обіймає в собі та скляна покрива — чи опис якого великого нещастя, чи може маловажні відомости пущені на море яким моряком, що не мав нїчого лїпшого до роботи.

Однако треба було дізнати ся правди і Ґленарван не ждучи довше, приступив до розглянення фляшки, з всякою в таких случаях звичайною обережностию. І мусїв так робити, бо в подібних пригодах веде часто хоч би й найменша вказівка до дуже важних відкрить.

Насамперед оглянено докладно бутельку зверха, на грубій шийцї найдено ще обвинений дрот, добре вже зїджений іржею, а грубе скло, що могло видержати тиснене кількох атмосфер, вказувало виразно шампаньске походжене — отже могло видержати всякі невзгодини навіть довгої подорожі без найменшої ушкоди.

— То фляшка дому Клїко[6]) — відозвав ся майор, а нїхто єму не перечив, бо майор повинен був знати ся на тім.

— Любий майоре, — відповіла леді Єлена — що нас обходить, яка то фляшка, коли не знаємо, звідки она до нас припливає?

— Зараз дізнаємо ся, Єлено, — сказав льорд Ґленарван — а можна бути з гори певним, що приходить здалека. Бачиш, як грубо покривають ся різні материї, скаменїлі під впливом морских вод? Видко, що она довго була в мори, заки єї проковтнув той людоїд.

— І я так гадаю, льорде, — відозвав ся майор — що та крихка судина мусїла зробити довгу і далеку подорож по мори.

— Але звідки-ж приходить до нас? — повторила леді Ґленарван з легкою нетерпеливостию.

— Зажди дорога Єлено, зажди хвильку; менї здаєть ся, що та фляшка відповість нам своїм змістом на всї наші питаня.

І сказавши то, став Ґленарван збирати ножем грубу поволоку з шийки. Незабаром показав ся корок, але сильно ушкоджений морскою водою.

— То зле, дуже зле! — повтаряв льорд Ґленарван, бо коли там в серединї суть які папери, то будуть дуже знищені.

— Дуже можливе — повторив майор.

— Що та фляшка — говорив дальше льорд Едвард — була зле закоркована, то була би певне затонула, коли-б не припадок, що проковтнув єї людоїд і приніс відтак на поклад *Дункана.*

— Певне — відозвав ся Джон Менґліс — добре так стало ся, але було-б лїпше, коли-б ми були єї зловили на отвертім мори під якоюсь відомою довжиною і шириною ґеоґрафічною, бо в такім случаю по атмосферичних і морских струях, можна би було майже відгадати, якою дорогою приплила. Але коли єї приносить такий післанець як людоїд, що пливе против струй водних і вітрів, то тяжко щось відгадати.

— Зараз побачимо — сказав льорд Едвард, виймаючи осторожно корок. І в тій хвили розійшов ся по каютї сильний запах соли.

— І шо-ж? — питала леді Єлена з правдиво жіночою цїкавостию.

— Так, — сказав Ґленарван — я не помилив ся, бо в серединї суть папери.

— Папери, документи! — скрикнула леді Єлена.

[6]) Найславнїйша фабрика шампана у Франциї.

кельнер Садовский в приступі божевільства. — На Високім Замку найдено трупа 55-лїтного огородника міского Йос. Яблоньского з простріленою грудию, а коло него револьвер. Причиною того самоубийства мало бути нещастне пожите родинне.

Господарство, промисл і торговля.

Добрі ради.

— Піч і цегла, а господарі і громада. Яка в тім звязь? Яке діло громаді до печи або цегли? — Зараз скажемо. Насамперед кождий господар знає дуже добре, яке нинї дороге топливо; нераз навіть, — особливо зимовою порою — і за добрі гроші трудно єго роздобути. Тепер, що правда, не зима, але топлива таки потреба, бо чей треба при чімсь зварити їсти. Коли-ж топливо дороге і за него трудно, то треба на то зважати, щоби єго як найменше виходило; не треба єго марнувати, треба з ним обходити ся ощадно. Але з топливом можна лиш тогди обходити ся ощадно, коли має ся добру піч. При нинїшних печах у наших господарів добра половина топлива іде з димом, значить ся, господиня при нинїшній печи потребує два рази тілько дров, кілько би потребувала, коли-б мала добру піч. Незадовго стане ще гірше, бо лїсів чим раз менше, за дерево чим раз труднїйше. Ще гірше в зимі, коли треба ще й огрівати хату. З того виходить, що настала потреба, щоби наші господарі конче ставили собі в своїх хатах инші печі, не такі, як доси, — практичнїйші, догіднїйші. Вже минула та пора, коли можна було вигрівати ся по запічках. Час не стоїть, але поступає, а коли господар і господиня не будуть поступати з часом, то зійдуть на біду і нужду, як вже й богато посходило. Але щоби поставити добру піч, на то треба цегли. Звідки-ж єї взяти? Чи їхати за нею до міста і звідтам єї привозити? Дорого би коштувало. Можна би якось инакше тому зарадити. В многих громадах наших єсть богато материялу на цеглу, — глини єсть майже всюди подостатком, а она лежить марно і без ужитку. Чому-ж єї не використати? Нехай би кожда громада, що має глину у себе, завела собі цегольню, випалювала цеглу і відступала єї дешево господарям. Нехай би господарі ставили собі лїпші, догіднїйші печі. Що видадуть раз на поставленє доброї печі, то заощадять через кілька лїт в десятеро на топливі; і їм буде з тим добре і громада зискає, бо буде мати дохід з того, що лежить нинї без ужитку. Як би так наші господарі розуміли свій інтерес, то певно би послухали нашої гадки, а зле би на тім не вийшли. Треба лиш, щоби бодай кільканайцять господарів в селї змовили ся і постановили собі зробити лад з печами, а відтак і постарали ся о то, щоби громада в своїм інтересї прийшла їм в поміч. Цеглу робити і єї випалювати не велика штука: можна єї легко виучити ся. Можна легко знайти чоловіка, котрий на тім розуміє ся; а нема такого, то вислати кого з села на роботу до цегольнї і сказати єму, нехай добре придивить ся, як і що робить ся, а відтак нехай вертає і при помочи громади заводить цегольню. Так само і не велика штука ставити піч з цегли, а нема чоловіка до того, то вислати кого на науку мулярки. Тим способом мали би наші громади своїх цегольників і свої цегли та своїх мулярів, а господарі мали би з них вигоду і завели би у себе лїпший лад дома. Тогди би їм і лїпше жило ся. Просимо взяти сї гадки під розвагу.

— Петрушка і песя петрушка аб блекіт городний. Були вже такі случаї, що люди зварили якоїсь страви з петрушкою, наїли ся єї і занедужали, бо затроїли ся. Показало ся опісля, що то не була петрушка, але т. зв. песя петрушка або блекіт, ростина дуже подібна до петрушки, котра иноді росте яко хопта між петрушкою, і єсть сильною отруєю. Длятого треба добре уміти розріжнити правдиву петрушку від песьої або блекоту. Правдива петрушка єсть дволїтною ростиною; в першім роцї пускає лиш листє, а в другім триграний пеньок. Песя петрушка вже в першім роцї пускає круглий пеньок, котрий єсть синявий, як би нахуханий. Коли отже на грядцї з петрушкою в першім роцї появлять ся і пеньки, то буде то певно песя петрушка і єї треба зараз виривати. Листє петрушки єсть ясне, широке і має приятний, корінний запах, а листє блекоту єсть темнїйше, сьвітить ся з під споду, а коли єго розтерти між пальцями то смердить. Мимо того таки нераз трудно розпізнати песю петрушку або блекіт від правдивої і длятого найлїпше сїяти петрушку, що має кучеряве листє; тогди єї можна вже на певно пізнати.

— Що то значить, коли когось „підвіє?“ Дуже часто жалують ся на сильний біль в крижох, котрий взяв ся нагло н. пр. при підниманю якогось тягару, або таки дійстно через нагле остудженє тїла в крижох. Причиною тої недуги єсть то, що в мушкулах в крижох пукне якесь волоконце і з того настає великий біль; чоловік не може випростувати ся і ледви що держить ся на ногах. В такім случаю треба приложити на крижі гірчицю, або хоч утертого хрену, коли нема що иншого під рукою. Добре єсть також поставити сухі баньки, або розмащувати крижі камфоровим спіритусом. Парня також помагає.

— Алуновий кіт до лямп нафтових. Коли лямпа нафтова розкитує ся, можна єї легко собі направити, скоро лиш має ся алун дома. На селї з тим велика вигода, бо не треба лямпи посилати аж до міста, або обходити ся з розлютованою лямпою, що дуже небезпечно. Лямпу китує ся так; Насамперед треба чисто обмити і обтерти до суха склянну баньку а відтак добре обчистити бляшанну обручку від неї з давного кіту. Обручку треба розігріти, щоби була мало не так горяча як кипяча вода (50 до 60 степенїв тепла). Рівночасно треба в бляшанній ложцї розтопити алун і доти держати єго готовим до ужитку, доки аж капля з него пущена на студену бляху не застигне борзо на шклисту масу. Тогди вливає ся той алун в обручку і борзо вкладає ся в него баньку. Алун зараз скітує обручку з банькою і лямпа готова до ужитку.

— Як зробити алїцарінове чорнило до писаня. Бере ся 42 дека ґалясівок алепских (спроваджуваних в торговли з міста Алеппо, в Малій Азиї), 3 дека голяндского крапу (краска, котру робить ся з кореня ростини, званої брочем красильним або таки крапом) і тілько води, щоби по добрім вивареню мілко потовчених ґалясівок (дубінок) з крапом лишило ся ще 120 дека вару. Той вар фільтрує ся (цїдить ся) через білу бібулу, котрою вистелює ся лїйку, вложену до бутлї, а по перефільтрованю додає ся 1 дека краски, званої карміном індиґовим, 5 дека копервасу (вітриолю зелїза) і 2 дека оцтокислого зелїза. Оцтокисле зелїзо робить ся в той спосіб, що на опилки з зелїза або старі цьвяхи наливає ся міцного оцту з дерева і ставить ся на кілька днїв, щоби оцет з'їв добре зелїзо, при чім зелїзо в оцтї треба часто і добре мішати, а відтак зцїдити, добре переварити і остаточно додати до повисшої мішанини.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 12 мая. Pol. Corr. оголосила дословний зміст телеґрами до Є. Вел. Цїсаря Франц Йосифа, в котрій шах повідомляє о своїм вступленю на престол і висказує бажанє дружних відносин межи обома державами.

Париж 12 мая. При послїдних виборах муніципальних вибрано 234 републиканів, 85 радикалів або социялїстів і 20 консерватистів.

Альжір 12 мая. Поїзд, що віз войско, котре мало відплисти до Мадаґаскару наїхав, коло стациї Аделїя на другий поїзд і в наслїдок того згинуло 5 офіцирів на місци, 3 офіцирів і 30 вояків та вся служба зелїзнича покалїчили ся тяжко.

Масава 12 мая. Вчера відплила звідси перша часть італїяньского войска до Італїї.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

— Однакож — говорив дальше Ґленарван — здаєть ся, що їх ушкодила вогкість і они так прилипли до стїн фляшки, що тяжко буде добути їх звідтам.

— Стовчім скло — радив Мек-Небс.

— Я волїв би задержати єго в цїлости — відповів Ґленарван.

— І я також — сказав байдужно майор.

— Певне, — сказала леді Єлена — що то було би добре, але знов з другого боку, варта жертвувати фляшку для уратованя цїнних може документів.

— Нехай лиш Ваша Милість відібє шийку — сказав Джон Менґлїс — а папери буде можна добути без ушкоди.

II.

Три документи.

На тих кусниках паперу напів знищених морскою водою можна було розізнати поодинокі слова, останки цїлих перед тим речень, котрих тепер не спосіб було відчитати. Льорд Ґленарван приглядав ся їм з найбільшою увагою кілька мінут, обертав їх на всї сторони, виставляв до сонця, слїдячи за найдрібнїйшими почерками письма не сполоканими морскою водою, а вкінци обернув ся до своїх приятелїв і сказав:

— Тут три різні документи, або радше як менї здаєть ся три відписи одного документу в потрійнім перекладї на язик анґлїйский, францускийі нїмецкий. Оставші слова, котрі можна відчитати, не позваляють о тім сумнївати ся.

— А чи можна бодай чого догадувати ся з тих поодиноких слів? — спитала леді Ґленарван.

— Тяжко о тім судити, люба Єлено, в многих місцях поперериванї гадки.

— А може би словами з одного документу можна доповнити другий документ — сказав майор зі звичайним собі спокоєм.

— Майор правду каже — відозвав ся Джон Менґлїс — не можна-ж припустити, щоби морска вода вигризла письмо на всїх трех паперах в тих самих місцях. Отже пробуймо складати останки одних з другими то може вложить ся яка цїлість.

— Я таки так хочу зробити, — сказав льорд Ґленарван — зачнїм від анґлїйского документу.

Той документ так представляв ся:

62 Bri gow
sink stra
aland
skipp Gr
that monit of long
and ssistance
lost

— З того дійстно не богато можна дійти — відозвав ся майор.

— Однако треба признати — замітив капітан — що то досить виразно по анґлїйски.

— Що-до того то нема найменшого сумнїву; — сказав льорд Ґленарван — слова sink, aland, that, and, lost ненарушені, skipp то очевидячки початок слова skipper і як здаєть ся бесїда тут о якіись Ґр.... може капітанї якого розбитого корабля [7]).

— То вже з того самого можна чогось догадувати ся.

— На нещастє — сказав майор — не достає цїлих стрічок; отже як дійти до назви розбитого корабля і як дізнати ся о місци, в котрім постигло єго нещастє?

— Знайдемо і то — сказав льорд Ґленарван.

— Без сумнїву — відповів майор, що любив подїляти чужі гадки — без сумнїву, винайдемо, лише яким способом?

— Доповняючи один документ другим.

— Отже пробуймо — сказала леді Єлена.

(Дальше буде.)

[7]) Слова sink, aland, that, and, lost, значать: затонути, на землю, той, і, пропавший. Skipper називає ся в Анґлїї капітан торговельної маринарки. Monition значить документ; assistance треба толкувати: поміч або ратунок.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.